

τα τραγούδια μας

Από την ανέκδοτη συλλογή του Βαγγέλη Λιάπη

Δυσκολεύτηκα πολύ στην επιλογή μέσα από έναν όγκο αρβανίτικων τραγουδιών μιας πενηκονταετίας και παραπάνω. Όλα μιλάνε για την αρβανίτικη φάρα και αποκαλύπτουν ειλικρινά και αβίαστα τον αρβανίτικο ψυχικό κόσμο. Κατάληξα στο πιο κάτω σαν αρχή γιατί, στην ομάδα που το έχω κατατάξει, παρουσιάζεται περισσότερο αποκαλυπτικό και μας δίνει πληροφορίες για τους Αρβανίτες της Ελλάδας σε μεγάλο εύρος.

Αυτό, και αρκετά άλλα με παρόμοιο περιεχόμενο, τα έχω από τον Μπάρμπα Τασ-Λιούλη από τη Μάντρα Αττικής (1857-1952), έναν αγράμματο χωρικό αλλά φλογερό πατριώτη. Καθώς μου είπε, του τα είχε μάθει ο παππούς του, που τον έπαιζε, μικρό, στα γόνάτα του. Του έδωσα τον τίτλο:

Οι Αρβανίτες

Νέβε ντί-μ, σέ κ-ντίμα
ίστ λέ-ρ γκά βαϊτίμα.

Μ' άτα κ-γκ εδέ βαϊτίμε
άσστου ρόν κουλίμα ίμε.

Σ μούντ ντονί γκά νέ τ σσκρούον,
ί μπ-μ κ-γκ εδέ ού ρούον

Γκόλι μ γκόλι νιόρμ σότ
έ μπά-μ κ-γκ-ν τ πλότ.

Σά γκιάκ ντέρδ-μ ή-ρ Ελλάδ
έ μπ-μ κ-γκ-ν μ τ-μάδ.

Ξέρουμε, ότι το τραγούδι
έχει γεννηθεί από το μοιρολόγι.

Με αυτά τα τραγούδια και τα μοιρολόγια
έτσι έζησε η (αρβανίτικη) ανάμνησή μου.

Δεν ήξερε κανείς από μας να γράφει,
τα κάναμε τραγούδια και φυλαχτήκανε.

Από στόμα σε στόμα μέχρι σήμερα
κρατάμε γιομάτο (ζωντανό) το τραγούδι.

Όσο αίμα χύσαμε για την Ελλάδα
το κάναμε το πιο μεγάλο τραγούδι.

Π´-ρ Κανάρι-ν κέσσ-μ σεκλέτ
έ μή-μ κ-γκ εδέ ού μπέτ.

Καραϊσκο-ς τριμ-ρί-ν
κ-γκ έ μή-μ ή-ρ τέ ντί-ν.

Σά κά μή-ν φάρα γιόν
κ-γκ-τ τς κέμι, ί θόν.

Η λύπη μας για τον Κανάρη
την κάναμε τραγούδι κι έμεινε.

Την παληκαριά του Καραϊσκάκη
την κάναμε τραγούδι να την ξέρουνε.

Τα όσα έχει κάνει η φάρα μας
τα λένε τα τραγούδια, που έχουμε.

Ας μη γελιόμαστε. Στο αρβανίτικο γινότανε το ίδιο ακριβώς όπως και με τους αοιδούς της αρχαίας Ελλάδας. Όπως στα αρχαία χρόνια, το ίδιο και πριν από μερικούς αιώνες μέχρι τον προηγούμενο, όσοι διαθέτανε ποιητικό ταλέντο τραγουδούσανε για τα κατορθώματα των ηρώων, για περιστατικά, που σφραγίσανε τις εποχές, για τον έρωτα, τη ζωή με τα θλιβερά, τα ευχάριστα και τα φαιδρά της. Από τα τραγούδια τους μείνανε μερικά αποσπάματα για τους μεταγενέστερους ή ολόκληρα τα τραγούδια, που περάσανε από γενιά σε γενιά. Στην επανάληψη μπορεί να παρουσιαζότανε κάποια μικρή διαφορά (παραλλαγή), που ήτανε επινόηση των μεταγενέστερων ή στα αποσπάσματα γινότανε κάποια προσθήκη.

Όταν είναι αλήθεια ότι στα τραγούδια τονίζεται περισσότερο, ό,τι κατέχει τη ζωή της κάθε περιοχής, του κάθε λαού και ότι κάποια ειδική ευαισθησία δημιουργεί διαφορές στα τραγούδια, τότε μπορούμε με πεποίθηση να πούμε, ότι το αρβανίτικο τραγούδι μπορεί να μας δώσει τη σωστή εικόνα της αρβανίτικης ψυχής.